

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк.н. Камелия Николова

за хабилитационния труд
на д-р ДЕСИСЛАВА СТОЙЧЕВА
„Актьорите, мениджърите и уменията на бъдещето”
по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”,
обявен от НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”

Предложеният от Десислава Стойчева хабилитационен труд „Актьорите, мениджърите и уменията на бъдещето”, публикуван като книга през 2018 г., има подчертано теоретично-практическа насоченост. В него авторката успешно съчетава преди всичко собствения си опит на професионална актриса (тя завършва актьорско майсторство в НАТФИЗ през 1987 г., работи 5 години в столични и извънстолични театри и след това на свободна практика) и на дългогодишен ръководител на международни проекти в областта на изкуствата и образованието в Британски съвет (от 1992 до днес) с проучването и анализа на стратегически икономически изследвания и програмни документи на европейските институции. От 2013 г. Десислава Стойчева е хоноруван преподавател по „Арт мениджмънт” в специалността „Мениджмънт в сценичните изкуства” в НАТФИЗ и през 2013 г. защитава докторска дисертация в същата област.

Обект на работата на Десислава Стойчева е една малко коментирана, на все по-важна част от знанията и уменията, които трябва да притежава съвременният човек за да има успешна професионална реализация, която би допринесла както за проспериращо развитие на обществото, така и на собствената му личност. Това са така наречените „умения за работа” или „меки умения” (с. 10). Самата авторка е дългогодишен преподавател и обучител по „меки умения” на различни групи от арт индустриите и бизнеса и хабилитационният ѝ труд до голяма степен е обобщение и осмисляне на този опит. Освен доброто владение на професионалните умения, необходими за съответната професия и заемана позиция, в условията на съвременния глобален пазар, когато във всички области масирано навлизат новите технологии и роботизираните дейности, днешният специалист трябва да има подготовка и постоянно поддържан тренинг и в сферата на уменията за работа и сътрудничество с другите, т.е

на междуличностните взаимоотношения и договаряния – умения за разрешаване на проблеми, за работа в екип, за добро и продуктивно планиране на времето, за общуване, за представяне на дейността си и убеждаване в нейната полезност и ефективност. Именно това са т.нар. „меки умения” или „умения за работа”, налагащи се в условията на все по-засилена технологизация и роботизация на живота като „умения на бъдещето”.

Изненадващ на пръв поглед, но убедително защитен от авторката, е избраният фокус на книгата ѝ, заявен и в нейното заглавие – актьорите като потенциални добри мениджъри както в областта на управлението на театъра и изкуствата, така и в останалите области на живота – социални дейности, бизнес, обучение. Основание за тази теза Десислава Стойчева намира в спецификата на обучението по актьорство и в следващото го развитие и разширяване на опита и компетентностите, необходими за упражняване на актьорската професия. Тук бих открила и един от основните приноси на предложения труд. Това е разглеждането на театъра и на обучението по театър като цяло и в частност на обучението на актьорите не само като натрупване и развиване на конкретни изпълнителски опитности, а като по-широк културен процес на изграждане на умения за общуване, за развитие на паметта, за събуждане и поддържане на креативност, на импровизационни умения и подходи за убедителност, представяне пред различни и непознати групи от хора, възпитание на гласа и дикцията и т.н.

Книгата е структурирана в три глави, всяка състояща се от поредица кратки подглави, рамкирани от увод и заключение и е в обем от 172 страници. Първата глава, озаглавена „Компетентностите на актьора в полза на образованието, икономиката и обществото” разглежда в няколко отделни текста поставянето на проблема за необходимостта от изграждането на т.нар. „меки умения” или „умения на бъдещето” (умения за устно социално общуване, за организация на работата и времето, за работа в екип, заразителност, ентузиазъм и т.н.) у хората, които ще се реализират в съвременната икономическа и технологична сфера и развитието на тези умения в обучението на актьорите в НАТФИЗ, продължени в различни негови занимания с театър – работа с ученици, създаване на театрални школи и независими социално ангажирани театрални компании и т.н. Втората глава е посветена на развитието на публиките и привличането на нови публики в театъра и защитаването на тезата, че посещението на живо на театрални спектакли и събития също допринася за формиране и развиване на „меки умения” в присъстващите, както в изпълнителите, така и в

зрителите, ето защо е особено важно привличането на младежки аудитории. Третата глава е по-точно ценно приложение към предходните, доколкото се състои от интервюта с млади мениджъри и професионалисти, работещи в сферата на управлението и организацията на театри, театрални формации и социални групи, завършили специалността „Мениджмънт в сценичните изкуства” и други специалности в НАТФИЗ и добили коментираните „умения на бъдещето” в процеса на обучението си.

Сред достойнствата на текста, тук, освен вече посочения негов основен принос, непременно бих открила още две важни приносни качества на работата. Преди всичко това е детайлното открояване и анализиране на актьорските умения, натрупани по време на обучителния процес като универсални и широко приложими умения за работа, т.е. умения на бъдещето в управлението и организацията в индустриално-технологичната сфера, бизнеса и социалните дейности. Другото важно качество на книгата е нейният целенасочено приложен характер – от една страна като събиране и анализ на база данни за професионалната реализация и осъществените добри практики на студенти, изучавали мениджмънт и актьорство в НАТФИЗ, и, от друга – като осмисляне на тази база данни и опит за извличане на обобщения и изводи за приложение в непосредствената преподавателска работа на авторката.

В заключение **бих искала да поставя и един въпрос:** В книгата убедително са разгледани характеристиките и уменията, които помагат на актьора да се реализира и като успешен мениджър, но има ли и особености на формирането на актьорската личност, които по-скоро биха затруднили подобна реализация и ако има, кои са те?

След казаното до тук за хабилитационния труд „Актьорите, мениджърите и уменията на бъдещето”, с който д-р Десислава Стойчева участва в конкурса и от личните ми впечатления за нейната мениджърска и преподавателска работа съм убедена, че тя отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент”. Като член на научното жури ще гласувам положително за нейния избор.

Гласувам: ДА.

3 септември, 2018 г.

Проф. д.изк.н. Камелия Николова